

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

สรุปและอภิปรายผล

หลักการอิสรภาพนิยมมีลักษณะเช่นเดียวกับทฤษฎีอื่น ๆ เกี่ยวกับสถานะและหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม กล่าวคือ เป็นการพัฒนาหลักการต่าง ๆ เช่นปรัชญา ซึ่งเป็นพื้นฐานของโครงสร้างทางสังคมและการเมือง อันเป็นกรอบที่สื่อมวลชนจะต้องดำเนินอยู่ หลักการอิสรภาพนิยมได้กำหนดโครงสร้างสำหรับสถาบันต่าง ๆ และวงการหนังสือพิมพ์ ก็เช่นเดียวกันกับสถาบันอื่น ๆ คือ ต้องดำเนินไปตามลักษณะ ตามหลักการต่าง ๆ ของสังคมของตนที่ได้กำหนดขึ้น (เฟรด เอส ซีเบอร์ท แพลโดย เกษม ศิริสัมพันธ์, 2513: 31.)

ผลสำคัญของหลักการนี้ได้แก่ การยืนยันถึงความสำคัญของปัจเจกชน ความมั่นใจในอำนาจของเหตุผลของมนุษย์ และแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ตามธรรมชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย เสรีภาพในเรื่องความเชื่อถือทางศาสนา เสรีภาพในการพูด และเสรีภาพหนังสือพิมพ์ ศาสตราจารย์คาร์ล เบ็คเคอร์ (Carl Becker) ได้กล่าวถึงข้อสันนิษฐานต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานเหล่านี้ไว้ว่า

“หลักการฝ่ายประชาธิปไตยเกี่ยวกับเสรีภาพในการพูดและหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าเราจะถือว่าหลักการนี้มาจากสิทธิตามธรรมชาติ ซึ่งไม่อาจรื้อถอนได้หรือไม่ก็ตาม มีข้อสันนิษฐานต่าง ๆ ดังนี้ หนึ่ง มนุษย์มีความปรารถนาที่จะรู้สึกจะ และสัจจะอาจจะโน้มน้าวมนุษย์ได้ อีกประการหนึ่งถือว่าวิถีทางเดียวในระยะไกลที่จะนำไปให้บรรลุถึงสัจจะ คือการแข่งขันอย่างเสรี ในเรื่องความคิดเห็นในตลาคอันเปิดกว้าง ข้อสันนิษฐานอีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อมนุษย์แต่ละคนจะต้องมีความคิดเห็นของตนโดยเสรีและแข่งขัน โดยมีเงื่อนไขว่าแต่ละคนจะต้องยอมให้สิทธิเช่นนี้แก่บุคคลอื่น และข้อสันนิษฐานประการสุดท้าย คือว่าด้วยการมีขันติธรรมต่อกัน และมีการเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นแนวต่าง ๆ กันเช่นนี้ ความคิดเห็นที่ต้องด้วยเหตุผลที่สุดย่อมจะเกิดขึ้น และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป” (อ้างแล้ว : 31.)

จอห์น เอิร์สกิน (John Erskine) * ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ข้อคิดที่ข้าพเจ้าถือว่าเป็นรากฐานของอิสรภาพของหนังสือพิมพ์ ถ้าปราศจากหลักดังกล่าวต่อไปนี้แล้วก็ย่อมไร้คุณค่า คือมนุษย์ทุกคน ผู้ซึ่งไม่มีเจตนาจะหลอกลวงผู้ใด แต่พยายามที่จะช่วยสั่งสอนชี้แจงผู้อื่น ในสิ่งที่ตามเหตุผลและความรู้สึกกับผิดชอบของตน ซึ่งอาจจะผิดพลาดเพียงใดก็ตาม ถือว่าเป็นสัจจะของตนย่อมจะเผยแพร่เสนอความคิดเห็นของตนดังว่ามานั้น ต่อคนทั้งชาติที่รู้จักใช้เหตุผล อาจจะเป็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรัฐบาลทั่วไป หรืออาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศของเราโดยเฉพาะก็ได้” (อ้างแล้ว : 36.)

* John Erskine (1750-1823) เป็นนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงของอังกฤษ เป็นทนายความที่แก้คดีที่ Thomas Pain ผู้แต่งหนังสือเรื่อง The Rights of Man ซึ่งถูกฟ้องในข้อหายุยงให้เกิดความกระด้างกระเดื่องในบ้านเมือง

แนวความคิดทั้ง Carl Becker และ John Erskine แสดงให้เห็นว่าตามหลักอิสรภาพนิยม ซึ่งส่งเสริมหลัก การเสรีภาพในการพูดและการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์นั้น ทำให้หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลและอำนาจอย่างมาก จนก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมายเช่นกัน รวมทั้งปัญหา “การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล” ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ จากการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลต่อกลุ่มบุคคลต่างๆ อันได้แก่ นักการเมือง ศิลปิน นักแสดง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไปที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ มีประเด็นปัญหาแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มนักการเมือง หนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวที่ละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล 3

ประเด็น คือ

1. การทำหน้าที่ของนักการเมือง ในตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศ อันมีความไม่ชอบมาพากล หรือบกพร่องต่อหน้าที่
2. ความเคลื่อนไหวของนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง หรือผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง
3. เรื่องส่วนตัวที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นปัญหาทั้ง 3 ประเด็นนี้ ล้วนเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้ตกเป็นข่าวในกลุ่มนี้ฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ แต่มีข้อสังเกตว่า ไม่ปรากฏการฟ้องร้องของกลุ่มนี้ในประเด็นปัญหาเรื่องพฤติกรรมส่วนตัว หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชู้สาว หรือความสัมพันธ์ครอบครัวที่ไม่ใช่ลักษณะผัวเดียวเมียเดียว ทั้งๆที่เป็นประเด็นปัญหาทางจริยธรรมวารสารศาสตร์ และทางกฎหมายในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ประเด็นนี้นักวิชาชีพส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพราะเป็นเรื่องจริง ถ้าผู้ตกเป็นข่าวฟ้องร้องก็แพ้ เพราะต้องไปพิสูจน์ความจริง (อายุข ประทีป ณ ถลาง, สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2541.) กลุ่มนี้เป็นบุคคลสาธารณะสมควรเป็นแบบอย่างที่ดี “จารีตสังคมไทยยังไม่ยอมรับเรื่องนี้” (สุวัฒน์ ทองธนากุล, สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2541) หากสังคมมองว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องปกติ คนในสังคมจะนำไปเป็นตัวอย่างหรือไม่ (สุชาติ ศรีสุวรรณ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2541.) การฟ้องร้องในเรื่องดังกล่าวจึงมีน้อย

ทั้งนี้ เพราะหนังสือพิมพ์มีสิทธิและหน้าที่ ในการตรวจสอบควบคุมรัฐบาล นอกเหนือจากวิธีการอื่น ๆ ที่ระบุไว้ตามกฎหมาย หนังสือพิมพ์มีหน้าที่คอยดูแลมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจไปในทางที่ผิดหรือเกินขอบเขต ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงเป็นประหนึ่งยามผู้เฝ้ามองการทำงานของนักการเมือง ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในกลไกประชาธิปไตย คอยระมัดระวังและจับตาดู และส่งสัญญาณเตือนภัย เมื่อมีนักการเมืองปฏิบัติในทางมิชอบหรือมีลักษณะเป็นอำนาจนิยม

กลุ่มศิลปินนักแสดง หนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จนทำให้ผู้ตกเป็นข่าวฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ ในประเด็นเรื่องพฤติกรรมส่วนตัวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเพศ ข้อสังเกตกลุ่มนี้จะมีสถิติการฟ้องร้องหนังสือพิมพ์น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น คือ เพียง 6 กรณี หรือคิดเป็นร้อยละ 7 ของคดีทั้งหมดในระหว่างปี 2536-2540

นอกจากนี้ประเด็นการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ยังมีลักษณะเป็นเรื่องส่วนตัวจำนวนมาก แต่ผู้ตกเป็นข่าวกลุ่มนี้ไม่ได้ฟ้องร้อง ประเด็นนี้นักวิชาชีพให้เหตุผลไว้ว่า ปัญหาอย่างหนึ่งของวงการบันเทิง คือ กลไกของธุรกิจบันเทิงมักทำให้ดารานักร้องเป็นธุรกิจสินค้า เมื่อเป็นสินค้า จุดขายไม่ต้องอาศัยความสามารถก็ได้ แต่อาจอยู่ที่ตัวดาร

นักร้องที่ขายความเป็นตัวตนของบุคคล จึงต้องขายความเป็นส่วนตัว มีเจตนาขายความเป็นส่วนตัว เมื่อเป็นเช่นนี้ตลาดประชาชนที่บริโภคเรื่องบันเทิงก็สนใจความเป็นส่วนตัว กลไกนี้จึงดึงให้คนทุกฝ่ายเข้าไปอยู่ในเรื่องเดียวกัน ชาวกับการสร้างข่าวจึงปะปนกัน (สุวิรงค์ เอื้อปฏิภาณ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2541.)

นักวิชาชีพยังให้เหตุผลเพิ่มเติมอีกว่า ดารานักร้องจะมีความเป็นส่วนตัวน้อย เพราะขายภาพพจน์ ขายความเป็นตัวเอง เพื่อให้ได้รายได้และผลประโยชน์ และเขาก็ได้ชื่อเสียง เกียรติยศมากกว่าคนธรรมดา จึงไม่ใช่เรื่องที่จะละเมิด การละเมิดน่าจะเป็นเรื่องที่แต่งปั้นเรื่อง (อายุษ ประทีป ณ ถลาง, สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2541.) ดารานักร้องขายความเป็นตัวเอง จึงจำเป็นต้องเปิดเผยเรื่องส่วนตัว เป็นไปตามหลักธรรมชาติ เพราะหากินโดยอาศัยสาธารณชน (Public) (วิรัตน์ แสงทองคำ, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2541.) การกระทำของศิลปินนักแสดงส่งผลต่อวัฒนธรรม และการเลียนแบบของคนในสังคม หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องนำเสนอ โดยเฉพาะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อชี้ให้เห็นแบบอย่างที่ไม่ดี แต่ต้องยอมรับว่า เรื่องส่วนตัวของคนกลุ่มนี้เป็นสีสันของหนังสือพิมพ์ ถ้าทำหนังสือพิมพ์แข่งๆก็ไม่มีคนอ่าน นโยบายของหนังสือพิมพ์ประการหนึ่งคือ ทำให้เกิดยอดขายแล้วโฆษณาจะตามมา เป็นเรื่องของธุรกิจ เป็นการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน (สุชาติ ศรีสุวรรณ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2541.) สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ตกเป็นข่าวกลุ่มศิลปินนักแสดงที่ให้ความคิดเห็นว่าเป็นที่สนใจของคนทั่วไป ความเคลื่อนไหวทุกอย่างทุกฝีก้าว จึงเป็นข่าวและเขียนง่ายที่สุด (อุมาพร นัยนานนท์, สัมภาษณ์, 26 เมษายน 2541.)

กลุ่มนักรุก หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จนทำให้ผู้ตกเป็นข่าวฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ ใน 4 ประเด็น คือ

1. ความขัดแย้งผลประโยชน์ทางธุรกิจ
2. การทำธุรกิจที่มีความไม่ชอบมาพากล หรือมีผลกระทบต่อประชาชน
3. เรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจ
4. เรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางอาญา

กลุ่มนี้ปรากฏว่า ผู้ตกเป็นข่าวฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ในประเด็นดังกล่าว โดยประเด็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ตนเองทำอยู่ ผู้ตกเป็นข่าวกลุ่มนักรุกมีความคิดเห็นที่ว่า เรื่องส่วนตัวของนักรุกอาจจะโยงเข้าสู่เรื่องประโยชน์ของประชาชนได้ แต่หนังสือพิมพ์ต้องตรวจสอบข่าวให้ถูกต้องก่อน เพราะอาจเป็นการเข้าใจผิดได้ (ศิริวัฒน์ วรเวท วุฒิคุณ, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2541.) ทำให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจทั้งปัจจุบันและอนาคต ขณะเดียวกัน**นักวิชาชีพ**ต่างมองว่า ภาครัฐตามธุรกิจภาคเอกชนไม่ทัน รัฐดูแลไม่ทั่วถึงทำให้บ่อยครั้งมีการเอาเปรียบผู้บริโภค หนังสือพิมพ์จึงต้องเป็นที่พึ่ง เพราะบทบาทประการหนึ่งคือดูแลสังคม ต้องคอยเตือนไม่ให้ผู้บริโภคหลงกลธุรกิจที่ไม่ชอบมาพากล หรือไม่เป็นธรรมเหล่านั้น (สุชาติ ศรีสุวรรณ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2541.)

นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวของกลุ่มนักรุกนี้มีความก้ำกึ่งอยู่ระหว่างความเป็นส่วนตัวกับการเปิดเผยต่อสาธารณะ เพราะการทำธุรกิจเป็นเรื่องส่วนตัว เว้นแต่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมหรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม หรือไม่ เป็นธรรมต่อผู้บริโภค จำเป็นต้องนำเสนอ (สุวิรงค์ เอื้อปฏิภาณ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2541.) หากเรื่องส่วนตัวของนักรุกที่อาจจะโยงเข้าสู่ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน เช่น นักรุกไปเล่นกอล์ฟกับรัฐมนตรี แล้วอีกไม่กี่เดือนมีการ

ประมุขงาน ด้านหนึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว แต่ในความส่วนตัวเป็นภาพที่บอกอะไรบางอย่าง ตรงนี้ คือ จุดแบ่งได้ว่าต้องนำเสนอ (สุวัฒน์ ทองธนากุล, สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2541.)

กลุ่มประชาชนทั่วไป ประเด็นที่หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนทั่วไป จนทำให้ผู้ตกเป็นข่าวฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ มีดังนี้

กลุ่มอาชีพ ข้าราชการ ตำรวจ ทหาร มี 3 ประเด็น คือ

1. พฤติกรรมส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่
2. การปฏิบัติหน้าที่อันมีความไม่ชอบมาพากล หรือบกพร่องต่อหน้าที่ หรือไม่เป็นธรรม
3. ความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับผู้ตกเป็นข่าว

กลุ่มที่เป็นบุคคลทั่วไป มี 2 ประเด็น คือ

1. ความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับผู้ตกเป็นข่าว
2. การเปิดเผยเรื่องสามี-ภรรยา หรือฐานะทางการเงิน

กลุ่มประชาชนที่เป็นพระสงฆ์ เป็นประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ลักษณะชู้สาวทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวงการพุทธศาสนา

ส่วนกลุ่มที่น่าสนใจคือ **กลุ่มประชาชนที่เป็นบุคคลทั่วไป** กลุ่มนี้หนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวประเด็นที่เป็นความอาญาที่เกี่ยวข้องกับผู้ตกเป็นข่าว ซึ่งตรงกับที่งานวิจัยของ **ชินอารี มาลีศรีประเสริฐ** เรื่อง “การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลกับการสื่อสารสนเทศ” ระบุว่า หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับความผิดทางอาญา หรือข้อมูลที่รัฐจัดทำให้ไม่สามารถอ้างสิทธิส่วนตัวได้ ซึ่งนักวิชาชีพต่างให้ความเห็นในประเด็นนี้ตรงกันว่า โดยส่วนใหญ่แล้วประชาชนทั่วไปน่าจะมีสิทธิส่วนบุคคลมากที่สุด เมื่อเทียบกับสิทธิการเสนอข่าวในกลุ่มอื่น ๆ เว้นแต่ว่าเป็นเรื่องเข้าข่ายผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม เพราะประชาชนทั่วไปไม่มีคุณค่าความเป็นข่าว ในแง่ตัวบุคคลหรือชื่อเสียง จึงต้องอาศัยเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลเป็นสิ่งที่พิจารณาแทน (วิษณุพงษ์ หิณชิระนันท์, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2541.)

นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวที่ละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ยังมีประเด็นอื่นๆที่ผู้ตกเป็นข่าวไม่ได้ฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ทั้งๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาทางจริยธรรมวารสารศาสตร์และทางกฎหมาย รวมถึงด้านสิทธิมนุษยชน เช่น การเสนอข่าวข่มขืน การฆาตกรรม การเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็ก ซึ่ง**นักวิชาชีพ**ได้ให้เหตุผลไว้ว่า ตรงนั้นเป็นเรื่องของความไม่ระมัดระวังมากกว่า หนังสือพิมพ์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับคนทั่วไป ไม่รู้สึกว่าเป็นข่าวสำคัญ (วันชัย วงศ์มีชัย, สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2541.) เป็นเรื่องเฉอเรามากกว่าเจตนา (อายุษ ประทีป ณ ถลาง, สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2541.) บางครั้งกระแสข่าวพาไปควบคู่กับการทำธุรกิจของหนังสือพิมพ์ (วิษณุพงษ์ หิณชิระนันท์, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2541.) เราทำข่าวเพื่อหวังจะขายได้ เมื่อเสนอข่าวก็ต้องหวังว่าคนจะสนใจ (ไพฑูรย์ สุนทร, สัมภาษณ์, 30

มีนาคม 2541.) ทำให้การนำเสนอข่าวมีโอกาสที่จะละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดต่อผู้ตกเป็นข่าวในกลุ่มนี้มาก แต่อย่างไรก็ดี นักวิชาชีพพยายามหาทางแก้ไขการละเมิด หรือไม่เป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าวในกรณีข่าวข่มขืน ข่าวเกี่ยวกับเด็ก ด้วยการไม่นำเสนอชื่อจริง ปกปิดที่อยู่ และเสนอภาพโดยปิดหน้าผู้ตกเป็นข่าว (วิษณุพงษ์ หิณชิระนันท์, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2541.)

กลุ่มนักวิชาการให้ข้อคิดเห็นว่า ประชาชนทั่วไปควรได้รับความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเท่ากับ กลุ่มอื่น ๆ แต่หากเปรียบเทียบกับการนำเสนอข่าว สิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มนี้จะมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพียงแต่จะมีความเด่นขึ้นมา (Prominence) อาจจะเป็นความเด่นที่เหตุการณ์ ก็จะทำให้บุคคลเด่นขึ้นมาตาม

ส่วนกลุ่มผู้ตกเป็นข่าวกล่าวว่า ตามรัฐธรรมนูญ ทุกคนต้องมีสิทธิเท่ากันหมด เพราะเป็นมนุษย์เท่ากัน แต่หากเป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง ย่อมเป็นปัจจัยที่ทำให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าว เพราะขายได้ ประชาชนทั่วไปไม่น่าที่จะถูกหนังสือพิมพ์ละเมิด เพราะไม่มีผลกระทบต่อสังคม

จากสถิติการฟ้องร้องของกลุ่มประชาชนที่เป็นบุคคลทั่วไปมีน้อยมากเพียง 7 กรณี ระหว่างปี 2536 - 2540 เป็นผลสะท้อนให้เห็นภาพหลายประการ

ประการแรก ทุกคนรับรู้ว่ามีกฎหมายคุ้มครอง แต่เมื่อเกิดกรณีขึ้นกลับไม่นำมาปฏิบัติ ผู้ตกเป็นข่าวทุกกลุ่มต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การฟ้องร้องจะทำให้เกิดบรรทัดฐาน ผลจะเป็นอย่างไรเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และการฟ้องร้องจะเป็นการกระตุ้นให้บุคคลที่ทำข่าวรู้จักใช้ความระมัดระวังมากขึ้น เกิดจิตสำนึกซึ่งก็คือจริยธรรมวิชาชีพ การที่ผู้ตกเป็นข่าวต้องอาศัยกระบวนการยุติธรรม เพราะเห็นว่า นักวิชาชีพไม่ได้คำนึงถึงจริยธรรมวารสารศาสตร์แล้ว จึงต้องอาศัยกระบวนการทางกฎหมายมาตัดสิน รวมทั้งเป็นการพิสูจน์ความจริง หรือเพื่อลดค่าครหาในสังคมที่เป็นผลกระทบอันเกิดจากการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ซึ่งจุดนี้เป็นปัจจัยหลักที่บุคคลผู้ตกเป็นข่าวแล้วเกิดความเสียหาย ตัดสินใจนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ประการต่อมา คือ เกิดจากความยุ่งยากของกระบวนการยุติธรรม ที่จะต้องมีการใช้จ่ายสูง การดำเนินการล่าช้า หากเป็นบุคคลทั่วไปที่ไม่เข้าใจกระบวนการดำเนินคดี จะไม่สามารถเข้าช่องทางได้ถูก ผู้ตกเป็นข่าวเสนอทางออกเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไว้ว่า ต่างประเทศจะมีองค์กรเอกชน (Non-Government Organisation หรือ NGO) ที่เข้มแข็งคอยให้ความช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย และดำเนินการฟ้องร้องให้ (โกคิน พลกุล, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2541.) รัฐควรจะให้ความคุ้มครองโดยการจัดหาทนายเพื่อดำเนินคดีเมื่อมีการฟ้องร้อง เพราะประชาชนอยู่เฉย ๆ ก็ถูกหนังสือพิมพ์ละเมิด การที่จะต้องเสียเงินสู้ความ ทั้ง ๆ ที่ถูกละเมิดไม่เป็นธรรมต่อประชาชน (ศิริวัฒน์ วรเวทวุฒิคุณ, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2541.) หรืออาจจะตั้งเป็นศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากสื่อ เป็นองค์กรให้คำปรึกษาในกระบวนการฟ้องร้อง ตั้งแต่ไม่รู้อะไรเลยจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการ (อรพรรณ เมธาติลกุล, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2541.) แม้ว่าปัจจุบันจะมีสหภาพทนายความ เป็นองค์กรที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและว่าความให้ประชาชนอยู่แล้วก็ตาม

ประการสุดท้าย เป็นผลสะท้อนตัวบุคคลอาจจะไม่รู้จักรักษาสิทธิของตนเอง เนื่องจากเรื่องสิทธิในประเทศ ไทยมักเกี่ยวข้องกับอำนาจ (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2541.) เป็นการมองลักษณะเจ้าขุนมูลนาย มองเห็นหนังสือพิมพ์เป็นผู้มีอำนาจ จึงไม่กล้าฟ้องร้อง การปกป้องสิทธิส่วนบุคคลจึงไม่เกิดขึ้น จึงยังไม่เกิดบรรทัดฐานอันเป็นแนวทางสำคัญของทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายนักวิชาชีพ ฝ่ายผู้ตกเป็นข่าวที่เสียหาย และฝ่ายกระบวนการทางกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เป็นข้อสังเกตได้ว่า กลุ่มนักการเมือง กลุ่มศิลปินนักแสดง หรือกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีอาชีพข้าราชการ ทหาร ตำรวจ จะได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากสังคม และมีอัตราเสี่ยงในการถูกหนังสือพิมพ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลสูงกว่ากลุ่มบุคคลอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะ กลุ่มบุคคลดังกล่าวจัดว่าเป็น **“บุคคลสาธารณะ”** และการรายงานข่าวเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ ถือเป็นสาระสำคัญของกฎหมายและทางวารสารศาสตร์ ในแง่สาธารณะประโยชน์ และเป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องตอบสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน แต่อย่างไรก็ดี สิทธิในการรับรู้ที่หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่ตอบสนองตามที่รัฐธรรมนูญรองรับนั้น หมายถึง “สิทธิที่ประชาชนจะรู้เรื่องเกี่ยวกับรัฐบาลเท่านั้น ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวอะไรของใครก็จะมีสิทธิ” (สุธรรม อยู่ในธรรม, อ่างใน กมลา สุวรรณธรรม, 2537.)

จากข้อมูลที่รายงานข้างต้น **เมื่อพิจารณาจากกลุ่มบุคคลทั้ง 4 กลุ่ม หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวในลักษณะที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มีทั้งส่วนที่เหมือนและต่างกัน ในประเด็นต่อไปนี้**

ส่วนที่เหมือนกัน

ก. **กลุ่มนักการเมืองและกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีอาชีพ** ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ หนังสือพิมพ์จะนำเสนอข่าวเหมือนกันในประเด็นเรื่อง

1. การทำหน้าที่ที่มีความไม่ชอบมาพากล หรือบกพร่องต่อหน้าที่
2. พฤติกรรมส่วนตัว หรือเรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวกับหน้าที่

ข. **กลุ่มศิลปินนักแสดงและกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นพระสงฆ์** หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวเหมือนกันในประเด็นเรื่องพฤติกรรมส่วนตัวเกี่ยวกับเพศ

ค. **กลุ่มนักการเมืองและกลุ่มนักธุรกิจ** หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวเหมือนกันในประเด็นเรื่องความไม่ชอบมาพากลที่มีผลประโยชน์กระทบต่อประชาชน และเรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่หรืออาชีพของกลุ่มนั้น ๆ

ง. **กลุ่มนักธุรกิจและกลุ่มประชาชนทั่วไปทุกกลุ่มย่อย** หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวเหมือนกันในประเด็นเรื่องความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับผู้ตกเป็นข่าว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือไม่ก็ตาม

ส่วนที่แตกต่างกัน

ก. **กลุ่มนักการเมืองและกลุ่มศิลปินนักแสดง** หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวต่างกัน ในประเด็นที่เป็นเรื่องส่วนตัวจนทำให้ผู้ตกเป็นข่าวฟ้องร้องทางกฎหมาย คือ กลุ่มนักการเมืองเป็นเรื่องส่วนตัวที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แต่ขณะที่ศิลปินนักแสดงถูกนำเสนอเรื่องส่วนตัวที่เป็นพฤติกรรมส่วนตัวเกี่ยวกับเพศ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ข. **กลุ่มนักการเมืองและกลุ่มนักธุรกิจ** หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวต่างกันในเดือนต่อไปนี้ กลุ่มนักธุรกิจจะถูกนำเสนอข่าวในเดือนเกี่ยวกับความขัดแย้งผลประโยชน์ทางธุรกิจ และความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับผู้ตกเป็นข่าว ขณะที่กลุ่มนักการเมืองจะถูกเสนอในเดือนเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพวกการเมือง หรือผลประโยชน์ไม่ถูกต้องมาเกี่ยวข้อง

ค. **กลุ่มนักการเมืองกับกลุ่มประชาชนทั่วไป** หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวต่างกันในเดือนต่อไปนี้ กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีอาชีพข้าราชการ ทหาร ตำรวจ จะถูกนำเสนอข่าวในเดือนเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับผู้ตกเป็นข่าว แต่กลุ่มนักการเมืองไม่ปรากฏ กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นบุคคลทั่วไปจะถูกนำเสนอข่าวในเดือนเกี่ยวกับการเปิดเผยเรื่องสามมี ภรรยา หรือฐานะการเงิน แต่กลุ่มนักการเมืองปรากฏว่ามีกรนำเสนอข่าว แต่ไม่ปรากฏว่ามีกรฟ้องร้อง กลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นพระสงฆ์ จะถูกนำเสนอข่าวในเดือนเรื่องความสัมพันธ์ลักษณะชู้สาวทำให้เสื่อมเสียต่อวงการพุทธศาสนา ขณะเดียวกันกลุ่มนักการเมืองก็ถูกนำเสนอข่าวเรื่องความสัมพันธ์ลักษณะชู้สาว แต่ไม่ปรากฏกรฟ้องร้อง

ปรากฏการณ์ที่หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวของกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มเหมือนกัน ตรงกับที่นักวิชาชีพให้เหตุผลไว้ ดังนี้

กลุ่ม ก. นักการเมือง อายุข ุ ประทีป ณ ถลาง กล่าวว่า ด้านส่วนตัวไม่ปฏิเสธว่าผู้ตกเป็นข่าวมีสิทธิส่วนตัว แต่เรื่องอาชีพ วิชาชีพ นักการเมือง ข้าราชการ ข้าราชการผู้น้อย- ดารา สังคมน่าจะมีสิทธิตรวจสอบและรับรู้ว่าคนนั้นเป็นอย่างไร แต่โดยส่วนใหญ่ขอบเขตจะต่างกัน นักการเมืองรับรู้ตั้งแต่แรกว่าต้องยอมให้สังคมตรวจสอบ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนส่วนใหญ่ ส่วน**สุชาติ ศรีสุวรรณ** กล่าวว่า นักการเมืองควรมีสิทธิส่วนบุคคลน้อยที่สุด เพราะเป็นบุคคลที่จะมาคุมกลไกของรัฐซึ่งจะทำอะไรย่อมมีผลต่อประเทศชาติ แม้เรื่องครอบครัวพฤติกรรมส่วนตัวที่มีผลกระทบต่อการทำงานใช้อำนาจไปทำในทางมิชอบก็จำเป็นต้องนำเสนอ

กลุ่ม ข. กลุ่มศิลปินนักแสดง และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นพระสงฆ์ หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวเหมือนกันในเดือนเรื่องพฤติกรรมส่วนตัวเกี่ยวกับเพศ ในประเด็นนี้ มีคุณค่าของความเป็นข่าวเกี่ยวข้องกับเรื่องความเด่นของตัวบุคคล (Prominence) หรือเป็นผู้มีชื่อเสียงแพร่หลาย (เช่นอารี มาลีประเสริฐ, 2539.) และมีคุณค่าความเป็นข่าวเรื่องเพศ (sex) และความสนใจของมนุษย์ (human interest) (ฉอาน วุฒิกรรมรักษา, 2535.)

ประเด็นนี้ **นักวิชาชีพให้เหตุผลประกอบว่า** ผู้อ่านชอบเรื่องเกี่ยวกับเซ็กซ์ วัจนๆแวมๆ เรื่องที่เกี่ยวกับความโหด ฆาตกรรม หรือเรื่องที่มีเรื่อนง่า คนก็ชอบ และอีกประการหนึ่งคือ การมีชื่อเสียง คนจึงเป็นข่าว เราทำข่าวเพื่อหวังว่าจะขายได้ เมื่อเสนอข่าวได้ก็ต้องหวังว่าคนจะสนใจ (ไพฑูรย์ สุนทร, สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2541.) ทั้งนี้ยังระบุไว้ว่า ถ้าดาราคือเรื่องที่น่าสนใจเพราะเอาภาพพจน์ เอาความเป็นตัวเองไปขาย เพื่อหารายได้และผลประโยชน์ นอกจากนั้น ยังเกิดจากมีกลุ่มคนให้ความสนใจอยากรู้อยากเห็นและความสนใจ (อายุข ุ ประทีป ณ ถลาง, สัมภาษณ์, 26

มีนาคม 2541.) ส่วนประชาชนทั่วไปจะเห็นได้ว่าถ้าไม่ใช่อาชญากรรมร้ายแรง จะไม่ค่อยมีใครกล่าวถึง ไม่เป็นข่าว ทุกวันนี้ข่าวการละเมิดทางเพศ เด็กหญิง เด็กชาย ครู ผู้หญิง พระ มีมากมายยิ่งขึ้น แทนที่คิดว่าเป็นการละเมิด เราควรคิดว่า เป็นการเดือนสังคม (วิษณุพงษ์ หิฎฐิระนันท์, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2541.)

จากการวิเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 15 กรณี หนังสือพิมพ์พิจารณาการนำเสนอข่าว โดยอาศัยเกณฑ์จริยธรรมวารสารศาสตร์ ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมวิชาชีพ สภาการหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีอยู่ 3 กรอบหลักคือ

1. กรอบในด้านสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน (Public's Right to Know)
2. กรอบในด้านที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความไว้วางใจของสาธารณชน (Public Trust)
3. กรอบในด้านที่เกี่ยวข้องกับ การเคารพสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น และยึดมั่นในหลักการเคารพใน

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Respect to Individual Right and Privacy)

แต่จากผลการวิจัย หนังสือพิมพ์ใช้หลักจริยธรรมเพียงแค่ 2 กรอบแรก แต่ ละเลยกรอบสุดท้าย โดยคำนึงถึงการเคารพสิทธิส่วนบุคคลน้อยกว่า 2 กรอบแรก ในการพิจารณานำเสนอข่าว เช่น กรณีที่ 1 ของกลุ่มนักการเมือง กรณีที่ 2 ของศิลปินนักแสดง กรณีที่ 2 ของนักธุรกิจ และกรณีที่ 3 ของประชาชนทั่วไป ที่ได้รับการพิจารณาในกรอบการเคารพสิทธิส่วนบุคคล ปრაกฏการณ์นี้ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลย่อมเกิดขึ้น เพราะหนังสือพิมพ์คำนึงถึงความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล น้อยกว่ากรอบอื่น ๆ

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะระบบทุนนิยมเสรีและกระแสแห่งยุคอุตสาหกรรมเข้ามาแทนที่ ทำให้อุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์ ต้องเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม เพราะหนังสือพิมพ์คือส่วนหนึ่งของสังคม หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ นอกจากการมีหน้าที่แจ้งข่าวสาร ให้ความบันเทิง ประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคม วรรณคดีต่าง ๆ อันเป็นเป้าหมายหลักของสังคม และ สานต่อวัฒนธรรมของสังคมแล้ว แม้จะอ้างเหตุผลว่า การทำธุรกิจให้อยู่รอดเป็นไปเพื่อรักษาความเป็นอิสระทางการเงิน เพื่อจะได้มีส่วนช่วยค้นหาสัจจะตามอุดมการณ์ แต่ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน เข้าไปเกี่ยวข้องกับยอดการขายและยอดรายได้การโฆษณา

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับบทความของดิสทัต โรจนลักษณ์ (วันนักข่าว 5 มีนาคม 2538.) ที่กล่าวว่า “การแข่งขันอย่างรุนแรงในธุรกิจสื่อมวลชน และการนำเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่มาใช้ ทำให้ความเร็วของข่าวได้รับความสำคัญเป็นทวีคูณ กลายเป็นลัทธิบูชาข้อมูล ต้องเร็ว ต้องมาก แต่ขาดความถูกต้องแม่นยำไม่เป็นไร ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายของหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนแขนงอื่นในการแสวงหาความจริงก็ย่อมบกพร่อง”

ดังนั้น ข้อสันนิษฐานว่าลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ ในแต่ละกรณีศึกษาจึงมีทั้งประเด็นที่แตกต่างกันและเหมือนกัน ขึ้นอยู่กับเหตุผลประกอบ 2 ส่วนคือ

1. ส่วนของผู้ตกเป็นข่าวในเรื่องตัวบุคคล สถานภาพ อาชีพ หน้าที่ และความเด่น
2. ส่วนของนักวิชาชีพในเรื่องกรอบการตัดสินใจนำเสนอ โดยคำนึงถึงคุณค่าของความเป็นข่าว บทบาท

หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นกรอบในด้านการสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน และการสร้างความไว้วางใจของสาธารณชน

อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้น ในสังคมประชาธิปไตยจำเป็นต้องอาศัยกลไกควบคุมที่สำคัญ คือ “กระบวนการยุติธรรม” เพื่อเป็นการปกป้องและรักษาสิทธิส่วนบุคคลของตนเอง ในเชิงกฎหมาย กลุ่มบุคคลต่าง ๆ จึงมีกระบวนการโต้ตอบหนังสือพิมพ์ และวิธีการเยียวยาความเสียหาย ดังนี้

กระบวนการโต้ตอบของผู้ตกเป็นข่าวของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในเชิงกฎหมาย จะมีกระบวนการหลัก ๆ ดังนี้ **เริ่มต้น**

- 1.1. ผู้ตกเป็นข่าวแจ้งความต่อสถานีตำรวจในท้องที่ที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินคดีความต่อหนังสือพิมพ์ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งสำนวนให้อัยการพิจารณาว่ายื่นฟ้องต่อศาลได้หรือไม่ แล้วศาลจึงพิจารณาว่าคดีมีมูลฟ้องหรือไม่
- 1.2. ผู้ตกเป็นขาวนำเรื่องปรึกษาทนายความให้ทนายนำเรื่องยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อดำเนินการเองโดยไม่ผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ได้ แล้วศาลจึงพิจารณาว่าคดีมีมูลฟ้องหรือไม่

ทั้งนี้ในกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มศิลปินนักแสดง อาจจะมีการให้สัมภาษณ์เพื่อขอแก้ไขข่าวกับผู้สื่อข่าว หรือให้สัมภาษณ์หรือแถลงข่าวตอบโต้หนังสือพิมพ์ผ่านทางสื่อมวลชนอื่น ๆ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน ก่อนหรือหลังการยื่นฟ้องร้องต่อศาล แต่หากการแถลงข่าวไม่เป็นผลดีขึ้น กลุ่มบุคคลเหล่านี้จะหยุดการให้สัมภาษณ์ แล้วให้กระบวนการยุติธรรมเป็นผู้พิจารณา

หากเป็นข่าวที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ แล้วมีปัญหาในทางจริยธรรมวารสารศาสตร์ และมีผลกระทบต่อความรู้สึกรุนแรงต่อผู้อ่าน หรือผู้ตกเป็นข่าวรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม อาจจะมีองค์กรเอกชน (Non - Government Organization หรือ NGO) เข้ามาช่วยเหลือ เช่น กลุ่มศิลปินนักแสดง : กรณีที่ 2 หรือกลุ่มประชาชนทั่วไป : กรณีที่ 3 ที่มี องค์กรเอกชน อาทิ สภาสตรีแห่งชาติ มูลนิธิเพื่อนหญิง หรือกลุ่มพลังผู้บริโภค เป็นตัวแทนยื่นหนังสือให้สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรที่หนังสือพิมพ์สังกัดอยู่ ดำเนินการลงโทษต่อหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวละเมิด หรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ปัจจุบันการร้องเรียนปัญหาจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ สามารถร้องเรียนผ่านสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ให้พิจารณาการกระทำอันเป็นการละเมิดได้ โดยไม่ต้องไปยังกระบวนการยุติธรรม เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

ส่วนวิธีการเยียวยาความเสียหายของผู้ตกเป็นข่าวในทางอาญา มักจะ “ต้องระบุร้องขอต่อศาลในคำฟ้อง” ได้แก่ ให้ศาลลงโทษ (จำคุก) ให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาของศาลในหนังสือพิมพ์จำนวนที่ต้องการ เช่น 5 ฉบับ 7 ฉบับ เป็นเวลาที่กำหนด เช่น 7 วัน 15 วัน หรือให้จำเลยโฆษณาขอขมาผู้ตกเป็นข่าว ให้ศาลสั่งระงับการตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่ให้เสนอข่าวความเสียหายต่อผู้ตกเป็นข่าวอีกต่อไป ให้ศาลสั่งระงับการประกอบวิชาชีพ เป็นเวลาที่กำหนด เช่น 2 ปี 5 ปี เป็นต้น

ส่วนวิธีการเยียวยาความเสียหายของผู้ตกเป็นข่าวในทางแพ่ง ผู้ตกเป็นข่าวส่วนใหญ่ฟ้องร้องต่อศาลเป็นคดีอาญาเพื่อให้เกิดผลในทางแพ่งต่อไป โดยอาจจะเรียกค่าเสียหายจากการขาดโอกาสและรายได้ หากผู้ตกเป็นข่าวมีสภาพปกติ ตามที่กฎหมายระบุวิธีการคิดค่าเสียหาย การพิจารณาทางแพ่งต้องปรึกษาทนาย

ประเด็นการพิจารณาวิธีการเยียวยาความเสียหาย หรือการลงโทษกรณีที่หนังสือพิมพ์ทำผิดจริง แล้วต้องชดเชยค่าเสียหายที่เหมาะสมแก่ผู้เสียหาย การชดเชยเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายคืนสู่สภาพเดิมก่อนถูกละเมิดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สุขุม ศุภนิธย์, 2537 : 80)

นักวิชาการจึงได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ประเทศไทยมักติดอยู่กับเรื่องกฎหมายอาญาหมิ่นประมาท ทั้งลงโทษจำคุกหรือการขอชดเชยค่าเสียหาย แต่ในต่างประเทศการหมิ่นประมาทเป็นการละเมิด มีการชดเชยค่าสินไหมที่แพงมาก ทำให้หนังสือพิมพ์ต่างประเทศต้องระมัดระวังมาก (เกษม ศิริสัมพันธ์, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2541.)

การใช้ “แรงจูงใจ” ทำให้เกิดความระมัดระวังมากขึ้น โดยการสร้างกลไกทางกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบให้แตกต่างกัน ระหว่างผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะระมัดระวังได้โดยอาศัย “ต้นทุน” ที่น้อยกว่า ให้เป็นผู้รับผิดชอบมากที่สุด (ประมาท) หากไม่พยายามป้องกันเลย ตีกว่าเปรียบเทียบเพียงการกระทำหรือพฤติกรรมภายนอกของบุคคล ซึ่งหมายถึงหลักการพิจารณาเรื่องประมาทเลินเล่อที่ใช้ในปัจจุบัน หรือไม่ (สุขุม ศุภนิธย์, อ้างแล้ว : 82- 84.) ซึ่งในอดีตสภานิติบัญญัติแห่งชาติเคยจะพิจารณาร่างกฎหมายเพิ่มโทษ ความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางอาญาและกำหนดค่าเสียหายในคดีหมิ่นประมาทให้สูงขึ้นถึง 4 ล้านบาท (เดิมปรับไม่เกิน 2 แสนบาท) ในสมัยรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน แต่ถูกกระแสของสื่อมวลชนและนักกฎหมายหลายสถาบันคัดค้าน แนวคิดนี้จึงตกไป

การมีโทษปรับน้อย และบทลงโทษที่ไม่รุนแรง ย่อมทำให้หนังสือพิมพ์คำนึงถึงน้อย เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวเชิงธุรกิจ กับบทลงโทษเพียงเล็กน้อยน่าจะคุ้มค่าแก่การนำเสนอข่าวไปก่อน ทั้งที่อาจจะยังไม่ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อน (มนตรี รูปสุวรรณ, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2541.)

ทั้งนี้หากพิจารณาในส่วนของสื่อมวลชน บทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารต่อประชาชนจะถูกกระทบกระเทือน ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ประชาชนควรได้รับการบริการจะลดน้อยลงไป เพราะผู้ประกอบการเกิดความกลัว และหวั่นต่อการประกอบอาชีพ ทำให้ขาดมาตรการควบคุมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ การกระทำผิดด้านต่าง ๆ จึงอาจจะเป็นไปโดยง่ายมากขึ้น (ศักดิ์ กอแสงเรือง, 2535 : 69.) ซึ่งนักวิชาการมีมุมมองด้านหนึ่งเช่นเดียวกันนี้ว่า ถ้าสื่อถูกฟ้องบ่อย ๆ จะเกิดมาตรฐานขึ้น ขณะเดียวกันจะเกิดกระบวนการตรวจสอบตนเอง (Self Censorship) แต่ก็อาจจะเกิดผลลบเช่นกัน คือการไม่นำเสนอข่าวตีความเพื่อความปลอดภัย (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2541.)

การดำเนินการและความต่อเนื่อง

เมื่อศาลมีหมายไปถึงจำเลย คือ หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์อาจจะนำเสนอข่าวการฟ้องร้อง กรณีที่เป็นปัญหาฟ้องร้องเรื่องใหญ่หรือเป็นบุคคลสาธารณะ แล้วนำเสนอข่าวนี้ต่อเนื่องหรือไม่ก็ได้ ศาลจะนัดสืบพยานเพื่อสืบค้นข้อเท็จจริงก่อนการพิจารณาคดี ช่วงระยะเวลาการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม ต้องใช้เวลานานมาก

การสิ้นสุด

ศาลพิจารณาเห็นว่าคดีฟ้องร้องลักษณะนี้เป็นเรื่องสำคัญ แต่เป็นเรื่องเล็กน้อย จึงมักจะไกล่เกลี่ยให้ผู้ตก

เป็นข่าวประนีประนอมยอมความกับหนังสือพิมพ์ที่เป็นคู่กรณี แต่หากคู่กรณียืนยันดำเนินการถึงที่สุด ศาลก็จะดำเนินการไปตามกระบวนการพิจารณาคดีของศาล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย

กรณีการประนีประนอมยอมความ คู่กรณีก็จะตกลงในเรื่องค่าความเสียหาย ซึ่งมี 2 ลักษณะ

1. เป็นการแก้ไขข่าวในหนังสือพิมพ์ หรือ โฆษณาขอขมาผู้ตกเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ ตามเวลาที่กำหนด ซึ่งคู่กรณีตกลงเพื่อแก้ไขชื่อเสียงให้กลับคืนมา
2. เป็นตัวเงินตามแต่คู่กรณีตกลงและพึงพอใจ ซึ่งคู่กรณีมักไม่ตอบคำถามหรือเปิดเผยตัวเลขในประเด็นนี้ แต่อย่างไร เนื่องจากความเสียหายของชื่อเสียงและเกียรติยศ เป็นนามธรรม ไม่สามารถระบุได้ว่าเท่าไร

กรณีดำเนินการถึงที่สุด ศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีให้หนังสือพิมพ์มีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือให้ยกฟ้องหนังสือพิมพ์ หากคู่กรณีเห็นว่าไม่พอใจต่อคำพิพากษา อาจจะอุทธรณ์และฎีกาได้ตามลำดับ

ในประเด็นการฟ้องร้องนี้ไม่ได้หมายความว่า เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องการแพ้ชนะ เป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งของผู้ตกเป็นข่าวที่จะยุติเรื่องราว หรือยุติการนำเสนอข่าว และการฟ้องร้องกฎหมายก็เปิดโอกาสให้ยุติได้ โดยการประนีประนอมยอมความหลังการฟ้องร้องแล้ว **กลุ่มนักวิชาชีพ** กล่าวว่า หากให้เลือกระหว่างการฟ้องร้องแล้ว ประนีประนอมยอมความ กับการดำเนินการถึงที่สุด ส่วนใหญ่กล่าวว่า ต้องพิจารณาเป็นกรณีไป หากเราจำเป็นต้องพิสูจน์ความจริง และเป็นเรื่องใหญ่ หนังสือพิมพ์มีข้อมูลที่จะพิสูจน์ได้ ย่อมต้องการให้ดำเนินการถึงที่สุด แต่หากเป็นกรณีที่ข่าวเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง หรืออิทธิพลมาก หากยอมชดเชยได้ก็ยอมชดเชย แล้วมาพิจารณาถึงค่าความเสียหาย ภายหลังต่อหน้าศาล อาจจะเป็นการลงแก้ไขข่าว หรือลงโฆษณาขอขมา หรือเป็นค่าเสียหายที่เป็นตัวเงิน

ส่วน**กลุ่มผู้ตกเป็นข่าว** มีความเห็นตรงกันว่า ทางเลือกของการประนีประนอมยอมความน่าจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย เพราะอาจจะเข้าใจผิด ก็สามารถชี้แจงได้ หรือถ้าหนังสือพิมพ์มีจิตสำนึก ทำผิดแล้วขอขมา ปรับความเข้าใจ ทุกคนพร้อมให้อภัยประนีประนอมได้ เพราะไม่ต้องการเป็นความ หรือเรียกเรื่องตัวเงิน แต่หากหนังสือพิมพ์นิ่งเฉย ไม่มีความรับผิดชอบ ต้องเลือกวิธีการดำเนินการให้ถึงที่สุด แต่ทั้งนี้ผู้ตกเป็นข่าวมักกังวลต่อเรื่องกำลังทรัพย์ที่จะต้องใช้จ่ายในการสู้คดี ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก

ส่วน**กลุ่มนักวิชาการ** มีความเห็นเป็น 2 ส่วน คือ 1. ไม่ระบุว่าทางเลือกไหนดีที่สุด ขึ้นอยู่กับกรณี และบุคคลตัดสินใจ 2. เห็นด้วยกับทางเลือกวิธีการดำเนินการถึงที่สุด เพราะการดำเนินการถึงที่สุดจะเกิดมาตรฐาน เป็นบรรทัดฐานในระยะยาว ทำให้เรื่องกระจ่างชัดว่า กรณีใดทำได้กรณีใดทำไม่ได้ หากประนีประนอมก็จะเกิดความผิดซ้ำ ๆ

ส่วนของผู้พิพากษา มีความเห็นด้วยกับทางเลือกประนีประนอมยอมความ เนื่องจากเห็นว่า การฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ เป็นเรื่องเล็กกว่าความอาญาที่มีโทษหนัก ๆ เช่น ค้ายาเสพติด ฆาตกรรม เป็นต้น “มีลักษณะคนใหญ่แต่เรื่องเล็ก” เป็นเรื่องที่จะปรับความเข้าใจกันได้ ควรหาวิธีการที่จะบรรเทาความเสียหายในลักษณะประนีประนอม (สุบุญ วุฒิมวงศ์, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2541.)

ดังนั้น เมื่อทุกฝ่ายเห็นว่าการประนีประนอมเป็นทางเลือก ผลของการมีมาตรฐานเช่นนี้ เกิดขึ้นได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ กล่าวคือ ด้านบวก ทุกฝ่ายสามารถตกลงกันได้ ไม่ต้องใช้เวลานาน และเป็นทางออกที่สวยงามของทุกฝ่าย แต่ขณะเดียวกัน หนังสือพิมพ์อาจจะใช้การประนีประนอมยอมความเป็นเกณฑ์การพิจารณาได้ว่า เมื่อเกิดกรณีที่จะต้องนำเสนอข่าวลักษณะหมิ่นเหม่ต่อการละเมิด หนังสือพิมพ์จะนำเสนอไปก่อน หากเกิดการฟ้องร้อง ก็สามารถประนีประนอมได้เป็นการเสียใจ และในที่สุดไม่เกิดบรรทัดฐานที่ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องตระหนักก่อนการลงข่าว ดังเช่นที่ กาญจนา แก้วเทพ ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2541.)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประเทศไทย ไม่ปรากฏว่ามีคดีขึ้นสู่ศาลเช่นในต่างประเทศ เพราะอุปนิสัยส่วนตัวของคนไทยส่วนใหญ่ ถ้าไม่เลือบอกว่าแรง ไม่ชอบให้เป็นเรื่องราวที่ศาล หากเกิดปัญหาล่วงละเมิดในชีวิตส่วนตัวจริง มักตกลงกันได้ตั้งแต่ต้น จึงไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าศาลไทยจะมีแนวโน้มวินิจฉัยคดีไปในทางไหน (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 1995 : 75.) การร่างรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลย่อมเป็นประโยชน์ หากสามารถนำมาปรับใช้ได้จริง ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือ จากทุกฝ่ายอันจะทำให้เกิดคำวินิจฉัยที่เป็นบรรทัดฐานออกมา

ดังนั้นข้อสันนิษฐานว่า ปฏิกริยาโต้ตอบของผู้ตกเป็นข่าวแต่ละกลุ่ม ผู้ซึ่งได้รับความเสียหายจากหนังสือพิมพ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของตน คล้ายกันทั้งในด้านการเริ่มต้น การเยียวยาความเสียหาย และการดำเนินการไปสู่การสิ้นสุดของปัญหา ทั้งนี้ ความแตกต่างในรายละเอียดขึ้นอยู่กับ สถานภาพของบุคคล ความพึงพอใจที่เห็นว่าเหมาะสมกับความเสียหาย และกำลังทรัพย์

หลังจากที่วิเคราะห์กระบวนการโต้ตอบของผู้ตกเป็นข่าวในเชิงกฎหมายแล้ว ทำให้เห็นภาพการปกป้องสิทธิของตนเองโดยอาศัยกระบวนการยุติธรรม และสิ่งสูงสุดที่ทุกคนต้องการให้เป็นสิ่งตัดสินความถูกต้อง ความจริง ไม่ว่าจะฝ่ายผู้ตกเป็นข่าว หรือฝ่ายนักวิชาชีพ ที่นำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม คือการพิพากษาของศาล

ปัญหาอย่างหนึ่งคือว่า หลักการของกฎหมายกับหลักการจริยธรรมวารสารศาสตร์ เป็นไปในทางเดียวกันหรือไม่ เพราะหลักการกฎหมายย่อมเป็นมาตรฐานของคนในสังคม การพิจารณาตัดสินคดีความของศาล อาศัยเกณฑ์เชิงจริยธรรมวารสารศาสตร์หรือไม่ หรือพิจารณาจากหลักกฎหมายเพียงอย่างเดียว และการพิจารณาของหนังสือพิมพ์เชิงจริยธรรมวารสารศาสตร์ต่างจากหลักของกฎหมายหรือไม่

การพิจารณาของศาล จะอาศัยหลักของกฎหมายเป็นหลัก หากไม่ผิด การฟ้องร้องไม่มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ถ้าผิด ต้องรับโทษ ศาลจะพิจารณาว่า การตัดสินรับโทษมีอะไรบ้าง ใช้จริยธรรมวารสารศาสตร์มาประกอบการตัดสินโทษ ได้หรือไม่ ในที่นี้การพิจารณาว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ หากเป็นการใช้วิชาชีพของตนเอง ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง โดยปราศจากมูลความจริง ลักษณะนี้ต้องคำนึงถึงจริยธรรมวิชาชีพ และจะต้องได้รับโทษที่สูงกว่าค่านิยมตา เพราะอาศัยความได้เปรียบทางวิชาชีพ แล้วทำร้ายผู้อื่น เป็นเหตุผลทางตรรกวิทยา ทั้งนี้ ศาลไม่สามารถนิยามจริยธรรมวารสารศาสตร์ได้ในรายละเอียด (สุนัญ วุฒิวงศ์, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2541.)

นอกจากนี้ การพิจารณาของศาลยังต้องอาศัยประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความรับผิดชอบประมาท ประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยละเมิด และรัฐธรรมนูญ เป็นหลัก เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายประกอบ ในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอย่างชัดเจน รวมถึงยังไม่มีกรณีศาลพิพากษาให้เป็นบรรทัดฐาน การใช้หลักกฎหมาย และคำพิพากษาช่วยควบคุมและลงโทษได้ ตามหลักลักษณะสำคัญของกฎหมาย คือกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนความประพฤติที่ไม่อาจเลี่ยงได้ (Imperative) หากฝ่าฝืนต้องถูกลงโทษตามสภาพข้อบังคับของกฎหมาย (Sanction)

จากการวิจัยพบว่า ศาลพิจารณาจากหลักของกฎหมายเป็นพื้นฐานสำคัญ แต่ในหลักของกฎหมายจะมีความเกี่ยวข้องกับจริยธรรมวารสารศาสตร์ เช่น ศาลพิพากษาโดยคำนึงถึงการทำหน้าที่เป็นสำคัญ “ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด” หรือการติชมโดยสุจริต ก็คือจริยธรรมของวิชาชีพ แต่ศาลหรือนักกฎหมายไม่สามารถระบุได้ว่า สิ่งเหล่านี้คือจริยธรรมวารสารศาสตร์ ประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากหลักปรัชญาของกฎหมายพัฒนามาจากระบบจริยธรรมสังคมนี คือศีลธรรม จารีต และศาสนา หนังสือพิมพ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม การสร้างกรอบจริยธรรมวารสารศาสตร์ย่อมสร้างขึ้นจากบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งหล่อหลอมเข้าด้วยกันจนเป็นจริยธรรมวารสารศาสตร์

แต่อีกด้านหนึ่งในทางกลับกัน การพิจารณาของศาลที่อาศัยหลักกฎหมายเป็นสำคัญ ถือหลักความจริงเป็นหลักใหญ่ ในบางครั้ง หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวที่เป็นการเตือนสังคม ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ แต่กฎหมายกลับมองว่าผิด เพราะไม่สามารถพิสูจน์ความจริงได้ (สุริวงค์ เอื้อปฏิภาณ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2541.) ขณะที่กฎหมายไม่สามารถลงโทษการกระทำผิดบางอย่างได้ เพราะความไม่ชัดเจนนั้น หนังสือพิมพ์จึงต้องเป็นที่พึ่งให้สังคม แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้จริยธรรมทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด (จรัล เล็งวิทยา, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2541.)

อย่างไรก็ตาม หลักการทางจริยธรรมวารสารศาสตร์ ตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ดังกล่าวข้างต้น ที่นักหนังสือพิมพ์ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายทั้ง 3 กรอบ ดังเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้น คือ สร้างขึ้นจากบรรทัดฐานของสังคมเหมือนกัน เพียงแต่จริยธรรมเป็นแค่กรอบปฏิบัติที่ดีงาม ไม่มีสภาพบังคับที่สามารถเอาผิดหรือลงโทษได้ จะทำหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องมีเหตุผลอธิบายว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น และเป็นเหตุผลที่สาธารณชนทั่วไปยอมรับ โดยหลักการจริยธรรมวารสารศาสตร์กรอบแรก และกรอบที่ 3 คือกรอบการสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารและกรอบการเคารพสิทธิส่วนบุคคล สอดคล้องกับหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ ส่วนกรอบที่ 2 สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความรับผิดชอบประมาท มาตรา 329 (3)

หลักการทางจริยธรรมอันเป็นพื้นฐานทางวารสารศาสตร์ ที่เรียกว่า “จริยธรรมคลาสสิก” (Classic Ethical Theories) จะเน้นหลักความคิดที่จะช่วยให้นักหนังสือพิมพ์สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้ หนังสือพิมพ์สามารถเลือกได้ 2 ทิศทาง ทิศทางแรกเน้นเป้าหมาย (Ends) เป็นทิศทางที่เน้นผลกระทบต่อประชาชน มองไปที่ผลจะเกิดขึ้นอีกทิศทางหนึ่ง เน้นวิธีการ (Means) เป็นทิศทางที่เน้นหน้าที่ในการสะท้อนเหตุการณ์ ได้แก่การมองเหตุการณ์ แล้วหาวิธีจัดการกับเหตุการณ์นั้น วิธีการที่ดี และเป็นธรรม เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าผลที่จะตามมา (สุกัญญา สุตบรรทัด, 2539 : 43.)

นักวิชาชีพส่วนใหญ่เน้นวิธีการ (Means) มากกว่า เป้าหมาย (Ends) ทั้งในแง่การเลือกข่าวและการเสนอข่าว โดยถือว่าจริยธรรมวัดกันที่ผู้ส่งสาร มิใช่ที่ผลต่อผู้รับสาร (สุภิญญา สุดบรรทัด, อ้างแล้ว : 44.) การอ้างถึงความจำเป็นในการมีสิทธิเสรีภาพ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน เป็นการอ้างที่ปราศจากขอบเขตอันสมควร เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปดังที่กล่าวข้างต้น หนังสือพิมพ์กลายเป็นองค์กรธุรกิจที่จำเป็นต้องแสวงหากำไร ดังนั้น ทางออกที่ดีจึงต้องกำหนดขอบเขต หรือบรรทัดฐานโดยเฉพาะในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้ชัดเจน ทั้งในด้านกฎหมายและด้านจริยธรรมวารสารศาสตร์ หากยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน การละเมิดก็ยังคงดำเนินต่อไป

ผลการวิจัยดังกล่าวไปแล้วสอดคล้องกับคำกล่าวข้างต้น เพราะพบว่า กรอบจริยธรรมที่หนังสือพิมพ์ใช้ในการตัดสินใจเชิงวารสารศาสตร์ หนังสือพิมพ์จะคำนึงถึงกรอบการสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน และกรอบของการสร้างความไว้วางใจของสาธารณชน ในการตัดสินใจนำเสนอข่าวเกือบทั้ง 15 กรณีศึกษา และคำนึงถึงกรอบการเคารพสิทธิส่วนบุคคล โดยให้น้ำหนักน้อยกว่า 2 กรอบแรก ทั้งที่หนังสือพิมพ์เอง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องสิทธิเสรีภาพ แต่กลับไม่คำนึงถึงสิทธิ มนุษยชน (Human Rights)

ผลสะท้อนจากผลการวิจัยดังกล่าวจากกรณีศึกษาทั้ง 15 กรณี ที่หนังสือพิมพ์คำนึงถึงเฉพาะกรอบการสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสาร และกรอบการสร้างความไว้วางใจของสาธารณชน แต่นักวิชาชีพให้น้ำหนักน้อย ในเรื่องกรอบการเคารพสิทธิส่วนบุคคล ประกอบกับการคำนึงถึงธุรกิจเพื่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์เอง ทำให้มีข้อสังเกตว่า หนังสือพิมพ์กำลังสร้างบรรทัดฐาน (Norm) ของตนเองหรือไม่ โดยอ้างหลักการจริยธรรมวารสารศาสตร์ และการคำนึงถึงกฎหมาย เป็นเพียงแค่ว่าจะหลบเลี่ยงอย่างไร จึงกลายเป็นว่าหลักการทางกฎหมายกับหลักการทางจริยธรรมวารสารศาสตร์กำลังเดินสวนทางกันหรือไม่ ทั้งที่ตามหลักการทั้ง 2 ส่วนนี้ ต้องเดินไปในแนวเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การมีจริยธรรมวารสารศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางให้หนังสือพิมพ์ดำเนินไปตามสิ่งที่ถูกที่ควร ก็ยังเป็นสิ่งสำคัญอยู่ แม้ว่า หลายคนจะมองว่าไม่มีผลอะไร เพราะการกระทำความผิดขึ้นอยู่กับจิตสำนึกมากกว่า จากการวิจัยพบด้วยว่า กลุ่มนักวิชาชีพ เห็นด้วยในการมีจริยธรรมวารสารศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะร่วม หรือลักษณะเฉพาะแต่ละฉบับ แต่ทั้งนี้ไม่แน่ใจในทางปฏิบัติ เนื่องจากมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ละเลยจริยธรรมวิชาชีพ จึงควรขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลมากกว่า นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่ตั้งข้อสังเกตว่า จริยธรรมวารสารศาสตร์ต้องไม่ใช่เพื่อการแก้ตัว (Correction) แต่จะใช้ต่อเมื่อเวลากระทำดี (วิรัตน์ แสงทองคำ, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2541.)

ส่วนกลุ่มผู้ตกเป็นข่าว ทุกคนเห็นด้วยกับการมีจริยธรรมวารสารศาสตร์ แต่ให้เป็นหลักปฏิบัติโดยรวม และเน้นที่จิตสำนึกเป็นรายบุคคลไป ซึ่งปัจจุบันยังไม่เห็นการปฏิบัติอย่างชัดเจน

ส่วนกลุ่มนักวิชาการ เห็นด้วยกับการมีจริยธรรมวารสารศาสตร์เป็นลักษณะโดยรวม ปกติแต่ละฉบับจะมีหลักปฏิบัติอยู่แล้ว จึงควรหาหลักการร่วม แต่ทั้งนี้ สำคัญอยู่ที่การบังคับใช้ (Enforcement) และผลการบังคับใช้ต้องคำนึงถึง 2 ด้าน คือด้านลบ จะทำให้นักหนังสือพิมพ์มีการตรวจสอบตนเอง (Self Censorship) เป็นผลไม่ดี จนทำให้ไม่นำเสนอข่าวดีกว่าเพื่อความปลอดภัย และด้านบวก จะทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่ถูกฟ้องร้อง อย่างไรก็ตาม การจัดทำกรอบจริยธรรมควรมีบุคคลหลายๆ กลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสารเข้ามาช่วยจัดทำ เพื่อในระยะยาวกลุ่มนี้จะเป็นแนวร่วมสำคัญของหนังสือพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ความคิดของ บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา ที่กล่าวไว้ในฐานันดรสี่ : จากระบบโลกถึงรัฐไทย ว่า ผู้บริโภคสื่อ

มวลชนควรมีบทบาทในการกำหนด “รหัสทางจริยธรรม” ที่เหมาะสมกับสื่อด้วย แต่ต้องไม่เข้มงวดจนสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้

จากข้อพิจารณาดังกล่าว ทำให้มีข้อสังเกตว่า แล้วสิ่งที่แท้จริงที่หนังสือพิมพ์คำนึงถึง อันเป็น**ปัจจัยในการพิจารณา**ลงข่าว ในประเด็นปัญหาละเมิดและหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลคืออะไรบ้าง

ผลการวิจัยพบว่า **กลุ่มนักวิชาชีพ**ต่างให้ความเห็นสอดคล้องกันถึง ปัจจัยที่หนังสือพิมพ์พิจารณาข่าว ในประเด็นปัญหาละเมิด หรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังนี้

1. ต้องการข่าว เป็นเรื่องของธุรกิจ
2. ความอยากรู้อยากเห็นของประชาชน ความสนใจของผู้อ่าน
3. สถานภาพบุคคลของผู้ที่ตกเป็นข่าว

นอกจากนั้นมีเหตุผลอื่น ๆ อาทิ ข้อจำกัดในระยะเวลาที่เร่งรีบของการแข่งขัน ทำให้ไม่มีเวลาตรวจสอบความถูกต้องและความสมมูลย์ของข่าว ตัวบุคคลที่ทำหนังสือพิมพ์ เนื่องจากไม่มีมาตรฐานวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ความไม่แม่นยำ หรือไม่รอบรู้ต่อกฎหมาย หรือขาดความตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ข้อจำกัดของการเป็นลูกจ้างทำให้ต้องทำตามนโยบาย

กลุ่มผู้ตกเป็นข่าวให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นเหตุให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าว หมิ่นเหม่ต่อการละเมิด มีดังนี้

1. เป็นเรื่องของธุรกิจและการขายข่าว
2. ผู้อ่านให้ความสนใจ

นอกจากนั้นมีเหตุผลอื่น ๆ คือ ความมีอคติ (Take side) ความไม่รู้ ต้องการทำเพื่อผลงาน จริยธรรมวิชาชีพเสื่อม และประการสุดท้าย ผู้รับสารรู้ไม่เท่าทันสื่อ

ส่วนกลุ่มนักวิชาการ ให้ความเห็นสอดคล้องกันถึงปัจจัยดังกล่าว มีดังนี้

1. เป็นเรื่องของธุรกิจ
2. ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น

เหตุผลอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าว คือ การแข่งขันในเวลาอันจำกัด กลไกธุรกิจเป็นตัวนำ ขาดกลไกภาพลักษณ์ และประการสุดท้าย ผู้รับสารรู้ไม่เท่าทันสื่อ

จากผลดังกล่าวทำให้เห็นภาพสำคัญบางอย่างว่า ปัจจัยที่หนังสือพิมพ์คำนึงถึงคือ **ธุรกิจเป็นหลัก และความต้องการข่าวสารของผู้อ่าน** ซึ่งไปสอดคล้องกับกรอบความคิดเรื่องจริยธรรมวารสารศาสตร์ ว่า การพิจารณาข่าวมักคำนึงถึงกรอบการสนองสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน และกรอบการสร้างควมไว้วางใจของสาธารณชน ซึ่งอาจจะเป็นข้อพิจารณาที่หนังสือพิมพ์นำมาใช้

นอกจากนี้ ทุกกลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่า**ผู้อ่านเป็นปัจจัยสำคัญ** ที่หนังสือพิมพ์ใช้พิจารณาตัดสินใจนำเสนอข่าวละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น หนังสือพิมพ์ต้องตอบสนองความต้องการดังกล่าว เป็นสิ่งที่สามารถเชื่อมโยงได้ว่า ในสังคมมนุษย์ชอบการสอดแทรกในชีวิตของผู้อื่น ชอบเรื่อง

ซุซิบนิทา อันมาจากนิสัยสอดรู้สอดเห็นของมนุษย์ เป็นทุกสังคม ไม่เฉพาะสังคมไทย จากตัวมนุษย์มาสู่สังคม เป็นสากล และมาสู่หนังสือพิมพ์ (เกษม ศิริสัมพันธ์, สัมภาษณ์ 22 เมษายน 2541.) หนังสือพิมพ์จึงพยายามสนองจุดนี้

ประเด็นข้างต้น นอกจากจะเป็นการสะท้อนภาพสังคมแล้ว ยังเป็นการอธิบายได้อีกว่า “หนังสือพิมพ์เลือกผู้อ่าน ไม่ใช่ผู้อ่านเลือกหนังสือพิมพ์” * เพราะหนังสือพิมพ์สามารถ “จับจุด จับใจ” ของผู้อ่านได้ถูก และสนองความอยากรู้อยากเห็นได้ ปัญหาอีกประการหนึ่ง ก็คือสังคมไทยสอนให้คนอ่านออกเขียนได้ (Literacy) แต่ไม่ได้สอนให้คนอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์ได้ (Media Literacy) หรือที่เรียกว่า “รู้เท่าทันสื่อ” (กาญจนา แก้วเทพ, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2541.) เมื่อนำเสนอเนื้อหาอะไรผู้อ่านก็ย่อมต้องเป็นผู้รับตลอดเวลา และไม่มีโอกาสในการเลือก ซึ่งกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มผู้ตกเป็นข่าวต่างมีความคิดเห็นตรงกันในปัญหาผู้รับสารรู้ไม่เท่าทันสื่อ ทำให้เกิดปรากฏการณ์การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลขึ้น

ดังนั้นข้อสันนิษฐานว่า เนื่องจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับยังไม่มีกำหนดจรรยาบรรณเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล เป็นของตนเองอย่างชัดเจน นักหนังสือพิมพ์น่าจะพิจารณาการนำเสนอข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยอาศัยกรอบกฎหมายประกอบกับจริยธรรมวารสารศาสตร์ ตามความเข้าใจเป็นของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นความจริงเพียงส่วนเดียว คือการพิจารณาอาศัยกรอบของกฎหมาย และจริยธรรมวารสารศาสตร์ตามความเข้าใจของตนเอง ส่วนปัจจัยที่หนังสือพิมพ์พิจารณาเป็นปัจจัยที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันคือ เรื่องธุรกิจการขายข่าว ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับผู้อ่าน

ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากสังคมไทยมีแนวคิดต่อกฎหมาย ในลักษณะแสวงหาช่องว่างทางกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตน มากกว่าการคำนึงถึงกฎหมายในฐานะที่เป็นกฎเกณฑ์ที่ควรเคารพและปฏิบัติ แม้ทบทวนญัตติแห่งกฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ แก่บุคคลอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติ นักวิชาชีพยืนยันว่า สถานภาพบุคคลเป็นปัจจัยที่หนังสือพิมพ์ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาลงข่าว ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้ง 2 ทาง คือ บุคคลที่มีชื่อเสียงย่อมมีโอกาสถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวได้มาก เนื่องจากเป็นบุคคลอยู่ในความสนใจของผู้อ่าน แต่มิได้หมายความว่า บุคคลที่ไม่มีชื่อเสียงแพร่หลาย จะมีโอกาสถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลน้อยกว่า เพราะในทางกลับกัน การไม่เป็นที่รู้จักหรือมีอำนาจการต่อรองน้อยกว่ากลุ่มที่มีชื่อเสียง ย่อมเปิดโอกาสให้ความเป็นส่วนตัวถูกละเมิดได้เช่นกัน เนื่องจากนักวิชาชีพอาจจะคำนึงถึงกระบวนการตอบโต้ และมาตรการการเยียวยาความเสียหาย แน่ใจว่าไม่รุนแรงเท่ากับกลุ่มที่มีกำลังทรัพย์และเครื่องมือหรือช่องทางพร้อม ประเด็นนี้ เป็นภาพสะท้อนบางอย่างว่า หลักการทางกฎหมายกับหลักการวารสารศาสตร์กำลังเดินคนละแนวทางกันหรือไม่

* ในความคิดของผู้วิจัย “ผู้อ่านเลือกหนังสือพิมพ์”เป็นลักษณะกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดในเชิงธุรกิจ แต่“หนังสือพิมพ์เลือกผู้อ่าน”มีความหมายว่าหนังสือพิมพ์สามารถจับจุดสนใจของผู้อ่านได้ว่าชอบข่าวเบา (Soft News) สนองความอยากรู้อยากเห็นได้ตรงใจ เมื่อนำเสนอข่าวอะไรผู้อ่านย่อมต้องเป็นผู้รับ และไม่มีโอกาสเลือก

ข้อที่กล่าวกันตลอดมา ไม่ว่าประเทศใด มักกล่าวถึง “ความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์” ในทางที่ต่างกัน มีการตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ไม่เหมือนกัน แนวคิดของประเทศที่พัฒนาแล้ว แตกต่างไปจากประเทศที่กำลังพัฒนา และประเทศที่มีระบบการปกครองแบบสังคมนิยม ก็มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากประเทศที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

หนังสือพิมพ์ในประเทศไทยเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรมีเสรีภาพ ตามแบบอย่างประเทศประชาธิปไตยในตะวันตก โดยเฉพาะแบบอย่างของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแม่แบบของการทำหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย แต่ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลซึ่งครองอำนาจในแต่ละยุคแต่ละสมัย ไม่เคยพึงพอใจการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ เนื่องจากเป็นตัวสำคัญทำให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และกล่าวหาว่าหนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม

ในทฤษฎีบรรทัดฐาน ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชนต้องถูกควบคุมโดยความเห็นของชุมชน (Community Opinion) ปฏิกริยาของผู้บริโภค และจริยธรรมวิชาชีพ ดังนั้น ประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่จะตัดสินในเรื่องความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์ ด้วยการสนับสนุนซื้อหนังสือพิมพ์อ่านหรือไม่ ทำให้กิจการหนังสือพิมพ์ดำเนินอยู่ได้ หนังสือพิมพ์สามารถหยิกยอกจุดนี้ มาเป็นข้ออ้างอยู่ตลอดเวลาว่าประชาชนสนับสนุน สามารถครองใจผู้อ่าน ด้วยการพิจารณาจากยอดจำหน่าย แสดงให้เห็นว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น การพิจารณาความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์ จึงต้องพิจารณาว่ารับผิดชอบต่อใคร ต่อรัฐบาล ต่อประชาชน หรือต่อความอยู่รอดของประเทศชาติ และหนังสือพิมพ์ได้ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อสิ่งเหล่านี้ได้สมบูรณ์เพียงใด

อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์และนักหนังสือพิมพ์เป็นฝ่ายที่ถูกกล่าวหาว่า ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม แต่โดยเนื้อแท้แล้ว มีสาเหตุหลายประการที่ทำให้หนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่อาจตัดสินลงไปได้ว่าเป็นเพราะหนังสือพิมพ์หรือนักหนังสือพิมพ์เพียงฝ่ายเดียว เป็นหน้าที่ของหลายฝ่ายที่จะช่วยกันเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์ ในทางตรงกันข้าม การจัดทำหนังสือพิมพ์ต้องใช้เงินทุนมหาศาล ย่อมไม่มีผู้เสี่ยงทำหนังสือพิมพ์ โดยไม่หวังผลกำไร เว้นแต่ว่าผู้ลงทุนทำหนังสือพิมพ์หวังผลทางอื่น โดยอาศัยหนังสือพิมพ์เป็นฐานอำนาจซึ่งอาจจะเป็นทางการเมือง หรือทางธุรกิจ การสร้างผลกำไรให้แก่หนังสือพิมพ์ เสมือนกับธุรกิจอื่น จะต้องแสวงหาช่องทางทุกรูปแบบ เพื่อครองตลาดในการแข่งขันด้วยการครองใจประชาชน

วิธีการครองใจผู้อ่าน ประกอบกันด้วยหลายส่วน เริ่มตั้งแต่ตัวบุคคลที่ทำหนังสือพิมพ์ ที่มีแนวคิดทำหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการอันจะทำให้หนังสือพิมพ์อยู่รอดและมีกำไร การจัดวางรูปแบบหนังสือพิมพ์เป็นที่ดึงดูดใจผู้อ่าน การใช้กลยุทธ์ทางการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายให้ถึงมือผู้อ่านมากที่สุด การทำเนื้อหา พาดหัวข่าวให้เข้าใจ ชวนติดตาม เสนอภาพและข่าวที่คิดว่าผู้อ่านสนใจ (สฤตน์ นุมนนท์, 2526.) เนื้อหาด้านในก็ต้องพยายามเสาะแสวงหาเรื่องราวที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องส่วนตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต่างให้ความสนใจ (Human Interest)

วิธีการครองใจผู้อ่าน ประกอบกันด้วยหลายส่วน เริ่มตั้งแต่ตัวบุคคลที่ทำหนังสือพิมพ์ ที่มีแนวคิดทำหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการอันจะทำให้หนังสือพิมพ์อยู่รอดและมีกำไร การจัดวางรูปแบบหนังสือพิมพ์เป็นที่ดึงดูดใจผู้อ่าน การใช้กลยุทธ์ทางการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายให้ถึงมือผู้อ่านมากที่สุด การทำเนื้อหา พาดหัวข่าวให้เข้าใจ ชวนติดตาม เสนอภาพและข่าวที่คิดว่าผู้อ่านสนใจ (สุรัตน์ นุมนนท์, 2526.) เนื้อหาด้านในก็ต้องพยายามเสาะแสวงหาเรื่องราวที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องส่วนตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต่างให้ความสนใจ (Human Interest)

แต่เมื่อมีการนำเสนอข่าวที่เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านมากเกินไป ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจึงเกิดขึ้นตามมา อย่างไรก็ตาม ในฐานะนักหนังสือพิมพ์ได้ให้เหตุผลต่อปัญหาดังกล่าวว่าเป็นต้องทำตามหน้าที่ เพื่อพิสูจน์ความจริงให้ประจักษ์แก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ที่เน้นหนักแนวคิดไปทางหน้าที่ “Deontological” กล่าวคือ เชื่อว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นคำตอบว่า การกระทำที่ทำลงไปถูกต้องหรือไม่ แต่การกระทำที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับว่า คน ๆ นั้นได้ปฏิบัติตามหน้าที่หรือไม่

นอกจากนี้ การที่ผู้ตกเป็นข่าว และหนังสือพิมพ์มีความคิดเห็นที่สวนทางกัน เกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งเรื่องสิทธิการนำเสนอข่าวกับสิทธิส่วนบุคคล เกิดจากการที่แต่ละฝ่ายต่างหาเหตุผลมาสนับสนุนการกระทำของตนเอง กล่าวคือ แต่ละฝ่ายต่างทำทุกวิถีทางเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองบริสุทธิ์และถูกต้อง ดังนั้นทางออกที่ดีที่สุดคือ ทุกฝ่ายจำเป็นต้องระดมความคิดหาแนวทางร่วมกัน ทั้งในด้านกฎหมาย (Legal Control) ด้านจริยธรรมวิชาชีพ (Media Ethical) และด้านมาตรการทางสังคม (Social Sanction) เพื่อจะร่วมกันลดปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ที่กำลังเกิดขึ้น และเป็นการรับผิดชอบร่วมกันทุกฝ่าย เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาของส่วนรวม ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง ทั้งนี้ทางออกของที่ดีของปัญหานี้จะต้องไม่เป็นการจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ จนเกิดผลลบตามมา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. วิทยานิพนธ์เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ ต่อนักการเมือง ศิลปินนักแสดง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไปนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยอาศัยกรณีศึกษาเพียง 15 กรณี เฉพาะปี 2536 - 2540 เท่านั้น ควรศึกษาในลักษณะเชิงปริมาณว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับในช่วงเวลาหนึ่ง มีข่าวที่เข้าข่ายลักษณะละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากน้อยเพียงไรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญวินิจฉัย
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องผู้อ่าน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่หนังสือพิมพ์คำนึงถึงเมื่อนำเสนอข่าว ในลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ว่าผู้อ่านจะมีความเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่
3. ควรศึกษาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของสื่ออื่น ๆ ด้วยว่ามีหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ที่ตอบสนองผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม เช่น อาชญากรรม บ้านเทิง เยาวชน เป็นต้น หรือสื่อสารสนเทศรูปแบบอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต
4. ควรศึกษาบรรทัดฐานที่ควรจะเป็นในการนำเสนอข่าวว่าอย่างไรที่เป็นการเคารพสิทธิส่วนบุคคล และบรรทัดฐานในเชิงกฎหมายควรจะเป็นเช่นไรต่อกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแล้ว